

צוואה, לא מתים מזה

האם ברירת המחזל הקבועה בחוק הירושה מספקת? למה בעצם צריך צוואה ולמי כדאי שתהיה? מתי כדאי לעשות צוואה? והאם הסכם הממון לא מספק? | עו"ד שירי מלכה

פרטי, חברות וכסף עסקי, בכל אחד מהם למעשה בפטירת בן/בת הזוג הראשון יהיו לילדים זכויות- והשאלה המתבקשת האם זהו רצוננו? אם לא - צריך לערוך צוואה. חוסר הידע וההדחקה מתוך רצון ש"לא לדבר על המוות" יכולים להסתבך ועולים לאנשים כסף ועוגמת נפש רבה. אנשים סבורים בשגגה שאם הם חתמו על הסכם ממון או אם הם חתמו על צוואה הם מסודרים ואין להם סיבה לדאגה.

עו"ד שירי מלכה | צילום: יח"צ

זו טעות מרה. כאשר אדם הולך לבית עולמו ישנם שני תהליכים בנוגע לעיזבון: 1. הגדרת היקף העיזבון 2. חלוקת העיזבון - לאחר שהוא הוגדר הסכם ממון תפקידו להגדיר את היקף הר"כוש של כל אחד מבני הזוג שחותמים עליו - ככה הוא רלבנטי להליך הגדרת היקף העיזבון. לאחר שהוגדר בהסכם ממון היקף הרכוש של כל אחד מבני הזוג צריך לחלק את העיזבון של הנפטר. חלוקת העיזבון היא נושא שהסכם ממון לא עוסק בו - חלוקת העיזבון מתבצעת או בהתאם לצוואה ואם אין צוואה אז בהתאם ברירת המחזל שקיימת בחוק הירושה. גם אם בני זוג קבעו בהסכם ממון שהם לא שותפים בזכויות ושכל אחד הוא הבעלים של הרכוש שרשום על שמו בלבד, עדיין הם יכולים לרשת אחד את השני. והפוך - אם אדם ערך צוואה והוריש את כל רכושו בהתאם לצוואה, אם אין לו הסכם ממון עם בן/בת הזוג שלו אזי בן/בת הזוג יכולים לתבוע מחצית מהרכוש מכח הלכות השיתוף שחלות בין בני זוג או מכח חוק יחסי ממון.

במדינת ישראל אסור לדבר על צוואות. זה טאבו מוחלט ואבוי למי שיעז להעלות את הנושא. יש שיגידו כי הסיבה לכך הינה אמונות טפלות, יש שיגידו פחד או נכסים מורכבים. אני חושבת שהדבר נובע בעיקר מטמינת ראש בחול ומבורות בנושא תוך השתקת המצפון בטעון "לי זה לא יקרה" או "בגיל 70 נדאג לזה". אני דוגלת בגישה שצוואה היא אכן לא לכולם. לא כל אדם שמגיע לגיל 18 צריך לעשות צוואה. מנגד, אני מאמינה שבטרם אדם מכריז כי "צוואה היא לא בשבילי", שייקח אחריות על חייו וחיי משפחתו ויבין את המשמעות של הותרת כלל רכושו בידי חוק הירושה.

חוק הירושה הבסיסי במדינת ישראל קובע כי אם לא עשינו צוואה, חצי מרכושנו יועבר לבן הזוג שלנו והמחצית השנייה תעבר לילדים בחלקים שווים ביניהם. אם אין לנו ילדים, חצי מרכושנו עובר לבן הזוג שלנו וחצי יעבור להורינו.

עם זאת, החוק בישראל קובע דבר נוסף וחשוב מאוד, לאדם מותר להוריש את רכושו בכל דרך שיחפוץ בה באמצעות צוואה ואז החוק הבסיסי לא תופס אלא אך ורק מה שכ"תוב בצוואה.

על מנת שתוכלו לבחור את האופציה העדיפה ביותר עבור משפחתכם, עליכם להבין את התוצאות מהחלת ברירת המחזל של חוק הירושה על משפחתכם.

אביא כדוגמה משפחה ישראלית ממוצעת - זוג הורים, שני ילדים ובית אחד הרשום על שם שני בני הזוג. אם לא נעשית צוואה, ברגע שאחד מבני הזוג נפטר, הילדים הופכים לבעלי רבע מהזכויות בבית. על אף שנשמע כי מדובר בזכויות מעטות בבית, הסיכונים העולים מכך שהילדים מחזיקים בזכויותינו בבית הם משמעותיים מאד. ראשית, היה וילדינו נוטים לחיכוכים עמנו, הם עלולים לדרוש פירוק שיתוף בבית וככל שאין לנו כסף לקנות את ילדינו החוצה, אזי נאלץ למכור את הבית ולעזוב אותו. שנית, אף אם ילדינו הם ילדים מקסימים ונאמנים, היה וילדינו חס וחלילה יכנסו לחורבות, אזי הנושים של ילדינו יוכלו לדרוש את חלקם בבית וכך גם הגרוש או הגרושה של ילדינו. מפחיד? בעידן של המשפחה החדשה בו יש סבירות לגירושים של אחד הילדים, אכן העדר צוואה פותח צוהר לתביעות מורכבות. לאלה מאיתנו שיש יותר מנכס אחד המורכבות הזו מתפרסת לכל הנכסים: נדל"ן, כסף-

הכותבת היא בעלת משרד העוסק בדיני משפחה וניהול הון משפחתי